

Veri Modelleri

Ağaç Veri Modeli

Ağaç Veri Modeli

- Verilerin birbirine sanki bir ağaç yapısı oluşturuyormuş gibi sanal olarak bağlanmasıyla elde edilen bir veri modelidir.
- Ağaç veri modeli daha fazla bellek alanına gereksinim duyar.
- Ağaç veri modelinde, bir **kök işaretçisi**, sonlu sayıda **düğüm**leri ve onları birbirine bağlayan **dalları** vardır.

Ağaç Veri Modeli

- Veri ağacın düğümlerinde tutulur. Dallarda ise geçiş koşulları vardır.
- Her ağacın bir kök işaretçisi vardır. Ağaca henüz bir düğüm eklenmemiş ise ağaç boştur ve kök işaretçisi NULL değerini gösterir. Ağaç bu kök etrafında dallanır ve genişler.

Veri Çocuk Kardeş

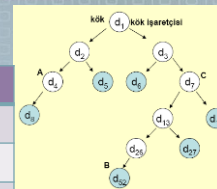
27.02.2017

Dr.Eyyüp GÜLBANDILAR

3

Ağaç Veri Modeli

	Düğümmler			
Tanım	kök	A	B	C
Derece/çocuk	2	1	0	2
Kardeş düğüm	1	2	1	2
Aile	yok	d2	d26	d3
Ata	yok	Kök(d1)	d13,d7,d3,kök	Kök(d1)
Yol (kök düğümünden)	d1	d1,d2,d4	d1,d3,d7,d13,d26,d52	d1,d3,d7
Derinlik/seviye	1	3	6	3
Yükseklik	6	2	1	4

27.02.2017

Dr.Eyyüp GÜLBANDILAR

4

Ağaç türleri

- İkili arama ağaç: Bir düğüm en fazla iki tane çocuğa sahip olabilir ve alt çocuk bağlantıları belirli bir sırada yapılır.
- Kodlama ağacı: Bir alfabadeki veya daha genel olarak bir kümedeki karakterlere kod atanması için kurulan ağaç şeklidir.

27.02.2017

Dr.Eyyüp GÜLBANDILAR

5

Ağaç türleri

- Sözlük ağacı: Bir sözlükte bulunan sözcüklerin tutulması için kurulan ağaç şeklidir. Arama işleminin performanslı bir şekilde yapılmasını ve belleğin optimum şekilde kullanılmasını sağlar. Sözlük ağaçları bir araya getirilerek sözlük ormanı oluşturur. Bu ormanda sözlükteki harf sayısı kadar ağaç vardır.
- Kümeleme ağacı: Kümeleme bir çeşit sıralama ağacıdır.

27.02.2017

Dr.Eyyüp GÜLBANDILAR

6

Ağaç üzerinde yapılan işlemler

- Ağacı ilk oluşturma
- Ağacı dolaşma
- Düğüm ekleme
- Düğüm arama
- Düğüm silme
- Dğümleri listeleme
- Dğümleri saklama/yükleme

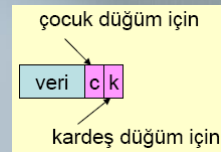
27.02.2017

Dr.Eyyüp GÜLBANDILAR

7

Ağaç kurulması ve veri yapısı

```
struct isaretcili{  
    int veri;  
    struct isaretcili*cocuk;  
    struct isaretcili*kardes;  
};
```

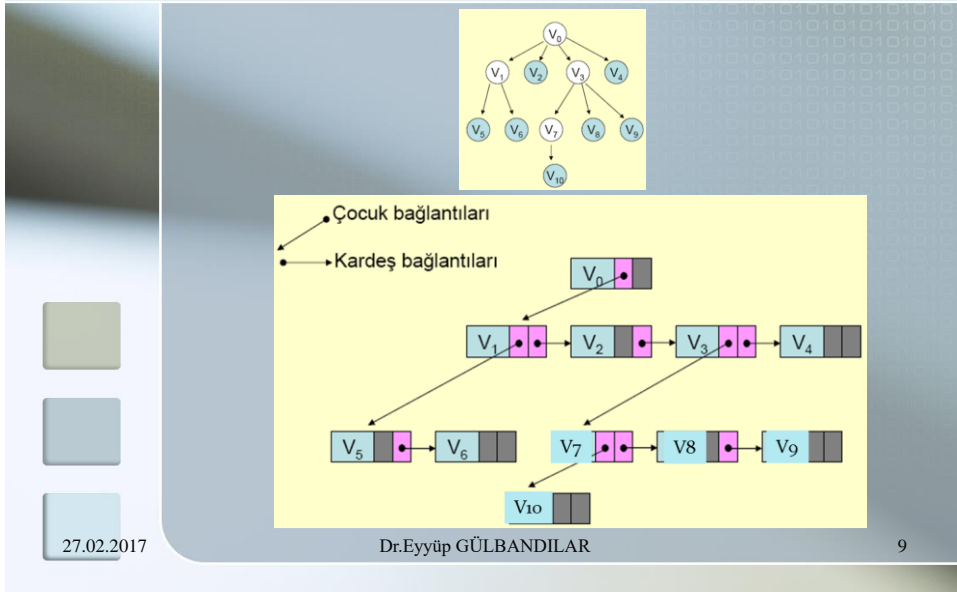

27.02.2017

Dr.Eyyüp GÜLBANDILAR

8

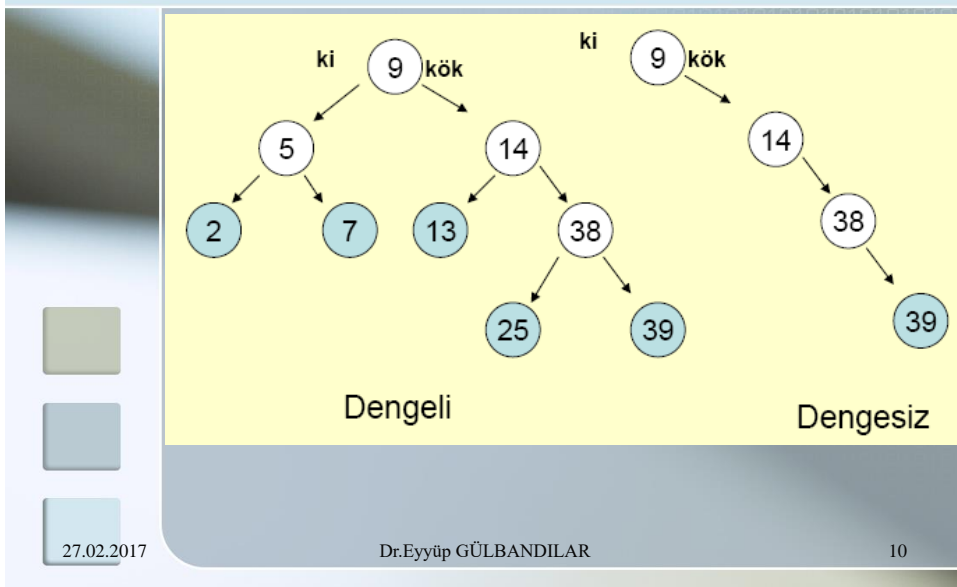
Ağaç kurulması ve veri yapısı

27.02.2017

9

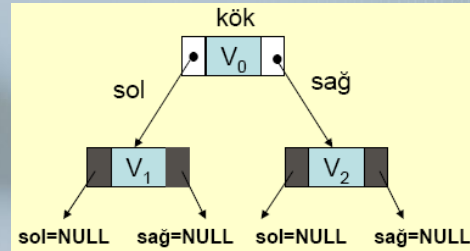
İkili Ağaç

27.02.2017

10

İkili ağaç veri yapısı

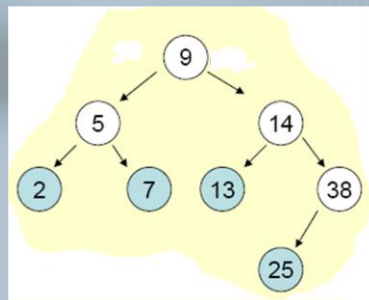
27.02.2017

Dr.Eyyüp GÜLBANDILAR

11

İkili ağaç veri yapısı

Kökten büyük değerler kökün sağına küçük değerler soluna yerleştirilir.

27.02.2017

Dr.Eyyüp GÜLBANDILAR

12

İkili ağaç oluşturma

C dili

```
struct agac{
    Dugumptr kok;
}
typedef struct agac Agac;
typedef Agac* Agacptr;
Agacptr yeni_agac(){
    Agacptr agac;
    agac=malloc(sizeof(Agac));
    agac->kok = NULL;
    return agac;
}
```

Java dili

```
public class Agac{
    Dugum kok;
    public Agac(){
        kok = NULL;
    }
}
```

27.02.2017

Dr.Eyyüp GÜLBANDILAR

13

İkili ağaçta düğüm oluşturma

C dili

```
struct dugum {
    int icerik;
    struct dugum* sol;
    struct dugum* sag;
}
typedef struct dugum Dugum;
typedef Dugum* Dugumptr;
Dugumptr yeni_dugum(int icerik){
    Dugumptr dugum;
    dugum=malloc(sizeof(Dugum));
    dugum->icerik = icerik;
    dugum->sol = NULL;
    dugum->sag = NULL;
    return dugum;
}
```

Java dili

```
public class Dugum {
    int icerik;
    Dugum sol;
    Dugum sag;
    public Dugum(int icerik){
        this.icerik = icerik;
        sol = NULL;
        sag = NULL;
    }
}
```

27.02.2017

Dr.Eyyüp GÜLBANDILAR

14

İkili ağaçta arama

C dili (özyinelemeli);

```
Dugumptr agac_ara(Dugumptr d, int eleman) {
    if (!d)
        return NULL;
    if (d->icerik==eleman)
        return d;
    else
        if (d->icerik>eleman)
            return agac_ara(d->sol, eleman);
        else
            return agac_ara(d->sag, eleman);
}
```

Maliyet $O(\log n)$

27.02.2017

Dr.Eyyüp GÜLBANDILAR

15

İkili ağaçta arama

Java dili (özyinelemeli);

```
Dugum agacAra(int eleman) {
    if (icerik==eleman)
        return this;
    else
        if (icerik>eleman)
            if (sol!= null);
                return sol.agacAra(eleman);
        else
            if (sag!=null)
                return sag.agacAra(eleman);
            else
                return null;
}
```

Maliyet $O(\log n)$

27.02.2017

Dr.Eyyüp GÜLBANDILAR

16

İkili ağaçta arama

C dili (özyinelemesiz);

```
Dugumptr agac_ara(Agacptr a, int eleman) {
Dugumptr d;
d=a->kok;
while (d!=NULL){
if (d->icerik==eleman)
return d;
else
if (d->icerik>eleman)
d = d->sol;
else
d = d->sag;
}
return NULL;
}
```

Maliyet $O(\log n)$

27.02.2017

Dr.Eyyüp GÜLBANDILAR

17

İkili ağaçta arama

Java dili (özyinelemesiz);

```
Dugum agacAra(int eleman) {
Dugum d;
d = kok;
while (d != null) {
if (icerik==eleman)
return d;
else
if (d.icerik>eleman)
d = d.sol;
else
d= d.sag;
}
return null;
}
```

Maliyet $O(\log n)$

27.02.2017

Dr.Eyyüp GÜLBANDILAR

18

En küçük elemanı bulma

C dili (özyinelemesiz);

```
Dugumptr asgari_ara(Dugumptr d) {
    Dugumptr sonuc = d;
    while (sonuc->sol)
        sonuc = sonuc->sol;
    return sonuc;
}
```

Java dili (özyinelemesiz);

```
Dugum asgariAra() {
    Dugum sonuc = this;
    while (sonuc.sol != null)
        sonuc = sonuc.sol;
    return sonuc;
}
```

Maliyet $O(\log n)$

27.02.2017

Dr.Eyyüp GÜLBANDILAR

19

En küçük elemanı bulma

C dili (özyinelemeli);

```
Dugumptr asgari_ara(Dugumptr d) {
    if (d->sol == NULL)
        return d;
    else
        return asgari_ara(d->sol);
}
```

Java dili (özyinelemeli);

```
Dugum asgariAra() {
    if (d->sol == NULL)
        return this;
    else
        return sol.asgariAra();
}
```

Maliyet $O(\log n)$

27.02.2017

Dr.Eyyüp GÜLBANDILAR

20

En büyük elemanı bulma

C dili (özyinelemesiz);

```
Dugumptr azami_ara(Dugumptr d) {
    Dugumptr sonuc = d;
    while (sonuc->sag)
        sonuc = sonuc->sag;
    return sonuc;
}
```

Java dili (özyinelemesiz);

```
Dugum azamiAra() {
    Dugum sonuc = this;
    while (sonuc.sag != null)
        sonuc = sonuc.sag;
    return sonuc;
}
```

Maliyet $O(\log n)$

27.02.2017

Dr.Eyyüp GÜLBANDILAR

21

En büyük elemanı bulma

C dili (özyinelemeli);

```
Dugumptr azami_ara(Dugumptr d) {
    if (d->sag == NULL)
        return d;
    else
        return azami_ara(d->sag);
}
```

Java dili (özyinelemeli);

```
Dugum azamiAra() {
    if (d->sag == NULL)
        return this;
    else
        return sag.azamiAra();
}
```

Maliyet $O(\log n)$

27.02.2017

Dr.Eyyüp GÜLBANDILAR

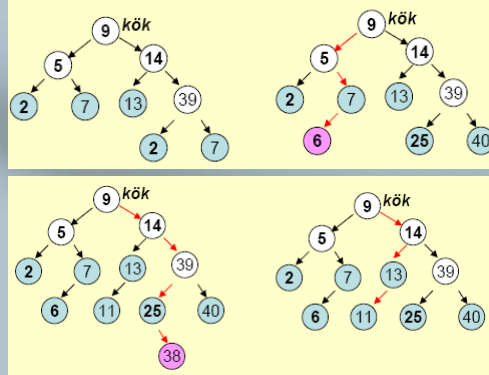
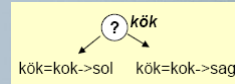
22

İkili ağaca düğüm ekleme

```

if(kök boş ağacı gösteriyorsa)
    düğümü köke ekle;
else{
    if(eklenen kökten küçükse)
        sol alt ağaca dallan;
        basa dön;
    else sağ altağacadallan;
        basa dön;
}

```


27.02.2017

Dr.Eyyüp GÜLBANDILAR

23

Ağaca düğüm ekleme (C dili)

```

void agaca_ekle(Agacptr a, Dugumptr yeni){
    Dugumptr y = NULL;
    Dugumptr a = a ->kök;
    while (x! = NULL){
        y = x;
        if (yeni->icerik < x->icerik)
            x = x->sol;
        else
            x = x->sag;
    }
    if (y == NULL)
        a->kök=yeni;
    else
        if (yeni->icerik < y->icerik)
            y = y->sol=yeni;
        else
            x = x->sag=yeni;
    }
}

```

27.02.2017

Dr.Eyyüp GÜLBANDILAR

24

Ağaca düğüm ekleme (Java dili)

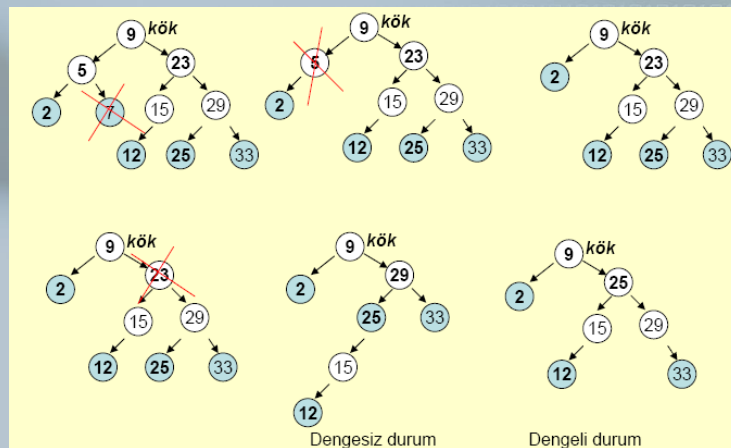
```
void agacaEkle(Dugum yeni){
    Dugum y = NULL;
    Dugum x = kok;
    while (x != NULL){
        y = x;
        if (yeni.icerik < x.icerik)
            x = x.sol;
        else
            x = x.sag;
    }
    if (y == NULL)
        kok = yeni;
    else
        if (yeni.icerik < y.icerik)
            y.sol = yeni;
        else
            x.sag = yeni;
    }
}
```

27.02.2017

Dr.Eyyüp GÜLBANDILAR

25

Ağaçtan düğüm silme

27.02.2017

Dr.Eyyüp GÜLBANDILAR

26

Ağaçtan düğüm silme (C dili)

```
void agac_sil(Agacptr a, int icerik){
    Dugumptr y, x=a->kok;
    while (x->icerik!=icerik){
        if (x->icerik!=icerik)
            x=x->sol;
        else
            x=x->sag;
    }
    while (1){
        y=azami_ara(x->sol);
        if (y==NULL)
            y=asgari_ara(x->sag);
        if (y==NULL)
            break;
        x->icerik=y->icerik;
        x=y;
    }
}
```

27.02.2017

Dr.Eyyüp GÜLBANDILAR

27

Ağaçtan düğüm silme (Java dili)

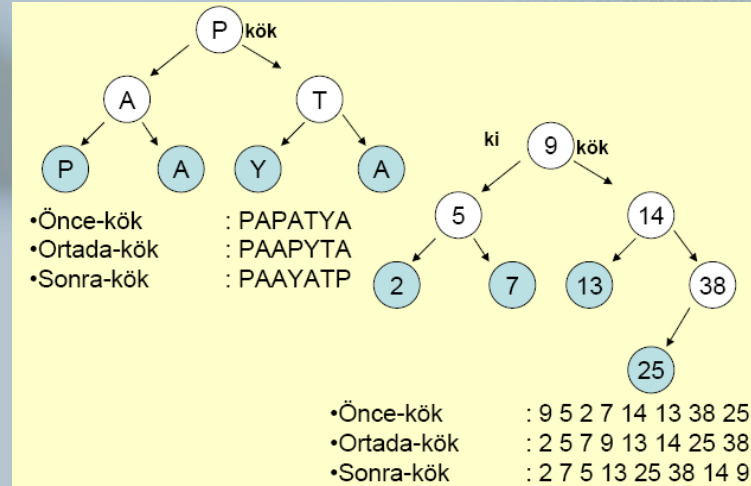
```
void agacSil(int icerik){
    Dugum y=NULL, x=kok;
    while (x.icerik!=icerik){
        if (x.icerik!=icerik)
            x=x.sol;
        else
            x=x.sag;
    }
    while (true){
        if (x.sol !=NULL)
            y=x.sol.azamiAra();
        if (y==NULL&& x.sag!=NULL)
            y=x.sag.asgariAra();
        if (y==NULL)
            break;
        x.icerik=y.icerik;
        x=y;
    }
}
```

27.02.2017

Dr.Eyyüp GÜLBANDILAR

28

İkili ağaç üzerinde dolaşma

27.02.2017

Dr.Eyyüp GÜLBANDILAR

29

İkili ağaç üzerinde dolaşma

Önce-kök:

C dili:

```
void once_gezinti(Dugumptr d){
    printf ("%d", d->icerik);
    if (d->sol)
        once_gezinti(d->sol);
    if (d->sag)
        once_gezinti(d->sag);
}
```

Java dili:

```
void onceGezinti(){
    System.out.print(icerik);
    if (sol!=null)
        sol.onceGezinti();
    if (sag!=null)
        sag.onceGezinti();
}
```

27.02.2017

Dr.Eyyüp GÜLBANDILAR

30

İkili ağaç üzerinde dolaşma

Ortada kök:

C dili:

```
void ara_gezinti(Dugumptr d){
    if (d->sol)
        ara_gezinti(d->sol);
    printf ("%d", d->icerik);
    if (d->sag)
        ara_gezinti(d->sag);
}
```

Java dili:

```
void araGezinti(){
    if (sol!=null)
        sol.araGezinti();
    System.out.print(icerik);
    if (sag!=null)
        sag.araGezinti();
}
```

27.02.2017

Dr.Eyyüp GÜLBANDILAR

31

İkili ağaç üzerinde dolaşma

Sonra kök:

C dili:

```
void sonra_gezinti(Dugumptr d){
    if (d->sol)
        sonra_gezinti(d->sol);
    if (d->sag)
        sonra_gezinti(d->sag);
    printf ("%d", d->icerik);
}
```

Java dili:

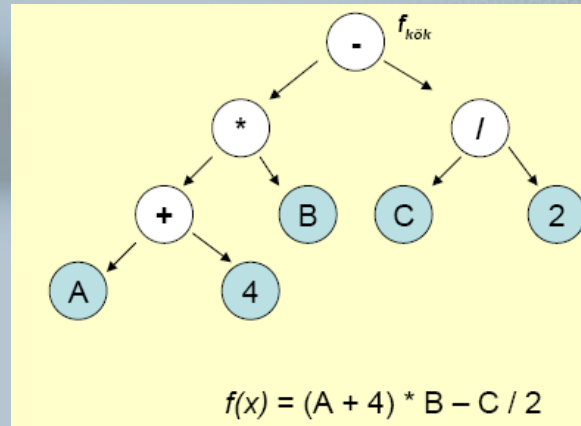
```
void sonraGezinti(){
    if (sol!=null)
        sol.sonraGezinti();
    if (sag!=null)
        sag.sonraGezinti();
    System.out.print(icerik);
}
```

27.02.2017

Dr.Eyyüp GÜLBANDILAR

32

Bağıntı ağaç yapısı

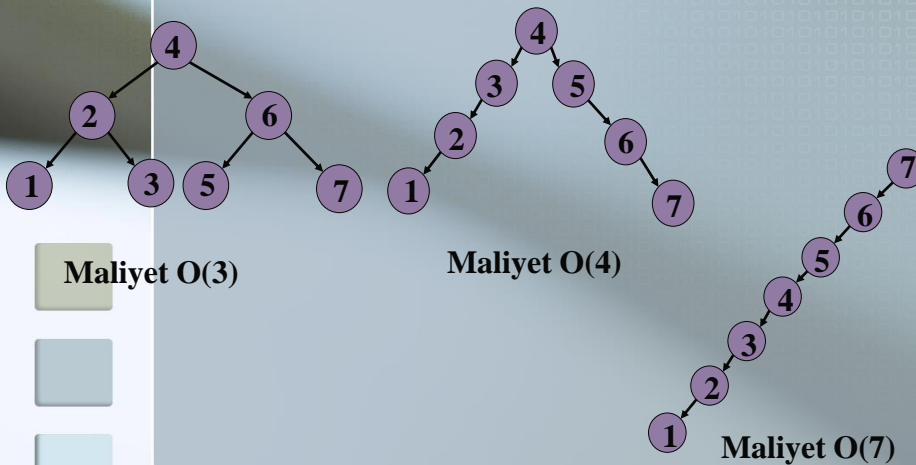

27.02.2017

Dr.Eyyüp GÜLBANDILAR

33

Adelson Velskii ve Landis (AVL) ağacı

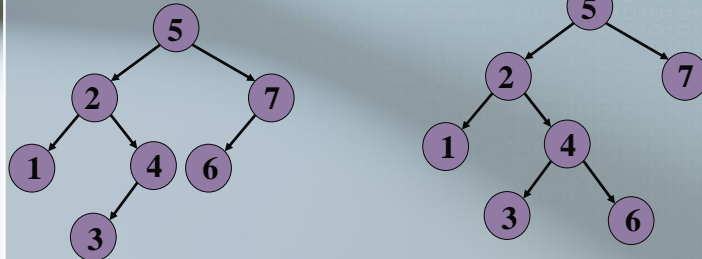
27.02.2017

Dr.Eyyüp GÜLBANDILAR

34

AVL ağacı

Ağaçtaki her düğüm için sağ ve sol düğüm boyları farkı en fazla bir (1) olmalıdır. (**sağ-sol** ≤ 1)

27.02.2017

Dr.Eyyüp GÜLBANDILAR

35

AVL düğüm tanımı

C dili

```
struct avldugum{
    int icerik;
    int boy;
    struct avldugum* sol;
    struct avldugum* sag;
}
typedef struct avldugum Avldugum;
typedef Avldugum* Avldugumptr;
Avldugumptr yeni_avldugum(int icerik){
    Avldugumptr dugum;
    dugum = malloc(sizeof(Avldugum));
    dugum-> icerik = icerik;
    dugum-> sol = NULL;
    dugum-> sag = NULL;
    dugum-> boy = 1;
    return dugum;
}
```

Java dili

```
public class Avldugum{
    int icerik;
    int boy;
    Avldugum sol;
    Avldugum sag;
}
public Avldugum (int icerik){
    this.icerik = icerik;
    sol = NULL;
    sag = NULL;
    boy = 1;
}
```

27.02.2017

Dr.Eyyüp GÜLBANDILAR

36

AVL ağaç tanımı

C dili

```
struct avlagac{
    Avldugumptr kok;
};
typedef struct avlagac Avlagac;
typedef Avlagac* Avlagacptr;
Avlagacptr yeni_avlagac(){
    Avlagacptr agac;
    agac= malloc(sizeof(Avlagac));
    agac-> kok=NULL;
    return agac;
}
int boy(Avldugumptr d){
    if (d = NULL)
        return 0;
    else
        return d->boy;
}
```

Java dili

```
Public class AvlAgac{
    Avldugum kok;
    public AvlAgac(){
        kok = null;
    }
    int boy(AvlDugum d);
    if (d = null)
        return 0;
    else
        return d.boy;
}
```

27.02.2017

Dr.Eyyüp GÜLBANDILAR

37

B+ ağacı

Dengeli ağaç oluşturmanın bir diğer yolu da düğüm içinde iki adet veri yerleştirilmesidir. Bu tip veri tabanı na d-li ağaç yapısı denir. d-li ağaç yapılarına örnek olarak da B veya B+ verilebilir.

27.02.2017

Dr.Eyyüp GÜLBANDILAR

38

B+ ağacı

Dinamik bir arama ağacıdır. İndeks kısmı ve verilerin saklandığı kısımdan oluşmaktadır.

İndeks kısmı d -li ağaç yapısında olup her düğüm $d \leq m \leq 2d$ değer içermektedir. d değeri B+ ağacının parametresi olup, B+ ağacının kapasitesini göstermektedir ve ağacın derecesi olarak adlandırılır. Kök bu durumda istisnadır ve $1 \leq m \leq 2d$ dir.

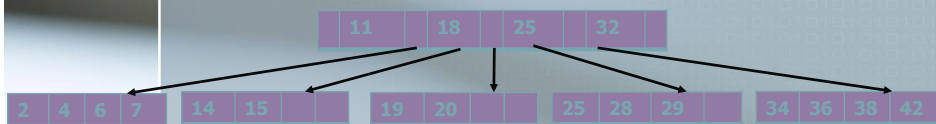
27.02.2017

Dr.Eyyüp GÜLBANDILAR

39

B+ ağacı

Her düğüm kendisine ait $m+1$ çocuk düğümü gösteren $m+1$ tane işaretçiye sahiptir.

15 veri içeren $d=2$ dereceli B+ ağacı

Düğüm sayısı $d \leq m \leq 2d$ den en az 2 en fazla 4 dür.

Kök için $1 \leq m \leq 2d$ için en fazla 4 değer ve 5 işaretçi vardır.

Alt kısımda ise $K < 11$ için 4 veri; $11 \leq K < 18$ için 2 veri;

$18 \leq K < 25$ için 2 veri; $25 \leq K < 32$ için 3 veri

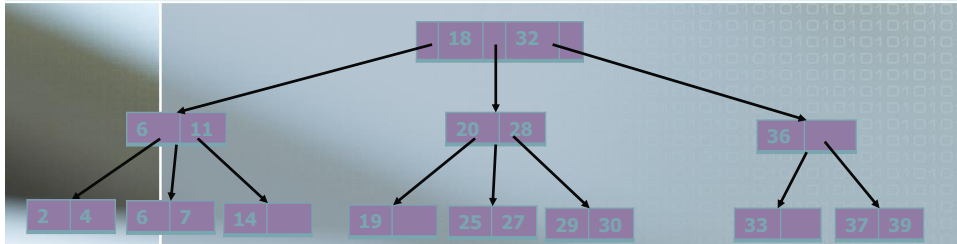
Son olarak $K \geq 32$ için 4 veri olabilir.

27.02.2017

Dr.Eyyüp GÜLBANDILAR

40

B+ ağacı

13 veri içeren d=1 dereceli B+ ağacı

Düğüm sayısı $d \leq m \leq 2d$ den en az 1 en fazla 2 dür.

Kök için $1 \leq m \leq 2d$ için en fazla 2 değer ve 3 işaretçi vardır.

27.02.2017

Dr.Eyyüp GÜLBANDILAR

41

B+ ağacında düğüm tanımı

C dili

```
#define SBD sizeof(Bdugum)
struct bdugum{
    int *K;
    int m;
    int d;
    int yaprak;
    struct bdugum* nesil;
}
typedef struct bdugum Bdugum;
typedef Bdugum* Bdugumptr;
Bdugumptr yeni_bdugum(int d){
    Bdugumptr dugum;
    dugum = malloc(SBD);
    dugum->yaparak=1;
    dugum->d=d;
    dugum->m=0;
    dugum->K=malloc((2*d+1)*sizeof(int));
    dugum->nesil=malloc((2*d+1)*SBD);
    Return dugum;
}
```

Java dili

```
public class Bdugum{
    int [] K;
    int m;
    int d;
    boolean yaprak;
    Bdugum[] nesil;
    public Bdugum(int d){
        m = 0;
        this.d=d;
        yaprak = true;
        K = new int [2*d+1];
        nesil = new Bdugum[2*d+1];
    }
}
```

27.02.2017

Dr.Eyyüp GÜLBANDILAR

42

B+ ağacı tanımlama

C dili

```
struct bagac{
    Bdugumptr kok;
}
typedef struct bagac Bagac;
typedef Bagac* Bagacptr;
Bagacptr agac;
agac = malloc (sizeof(Bagac));
agac ->kok = NULL;
return agac;
}
```

Java dili

```
structpublic class Bagac{
    BDugum kok;
    public Bagac(){
        kok = NULL;
    }
}
```

27.02.2017

Dr.Eyyüp GÜLBANDILAR

43

Ödev

AVL ve B+ ağaçlarında dolaşma, ekleme ve sıralama gibi işlemleri gerçekleştirecek algoritmalar tasarlayınız.

27.02.2017

Dr.Eyyüp GÜLBANDILAR

44